

Nedeljko Dunato*

E-mail: nedeljko.dunato@gmail.com

JK Plav Krk

Krčka jedra

Sažetak

U članku pod naslovom *Krčka jedra* predstavlja se kratak opis i kronologija razvoja svih aktivnosti koje se odnose na jedrenje tradicijskim drvenim barkama te brige za njihovo održanje, obnovu i prezentaciju javnosti. Jedriličarski klub *Plav* iz Krka osnovan je 29. svibnja 1876. godine i najstariji je jedriličarski klub na obje obale Jadrana. Tradicija je to vrijedna poštovanja. Početkom 1998. godine Upravni odbor donosi odluku o organiziranju regate tradicijskih barki pod nazivom *Krčka jedra* te je prva regata održana 16. kolovoza iste godine sa startom iz krčke luke točno u podne, na zadnji otkucaj zvona sa zvonika katedrale. Sljedećih godina nastavljaju se održavati zajedničke regate s dvije klase, tradicijskih barki i *krstaša*, uvijek na dan Vele Gospe točno u podne, sve do 2012. godine, u kojoj se razdvajaju regate tradicijskih barki od regata *krstaša*. Godine 2009. uspostavljeni su kontakti s liburnijskim udrugama tradicijskih barki, da bi ta suradnja rezultirala osnutkom *Koordinacije udruga za zaštitu i revitalizaciju pomorske, brodograđevne i ribarske baštine Kvarnera i Istre* u Mošćeničkoj Dragi 23. kolovoza 2014. godine. U međuvremenu je Krk obnovio dvije barke, i to pasaru *Bodulku* i guc *Bodula*. Godine 2012. od Lučke uprave dobivaju se posebni beneficirani uvjeti držanja barki na komunalnom vezu i dogovara se da se zapadna obala Ribarskog mula namijeni za privez tradicijskih drvenih barki. Iste godine Krk se predstavlja na *Festivalu mora i mornara* u Brestu. Godine 2015. organizira se *Noćni ples barki* te razne prigodne radionice i priredbe, čime manifestacija prerasta u trodnevni festival pomorstva, a *Bodulka* nastupa u Veneciji na veslačkoj promenadi *Regata storica* i jedriličarskoj regati tradicijskih barki *Coppa del Presidente*.

Velika obljetnica, 140 godina osnutka Kluba, prigodno je obilježena 2016. godine, a 2017. godine u Starom Gradu na Hvaru *Krčka jedra* i tri druge jadranske manifestacije, koje promoviraju zaštitu i obnovu pomorske baštine, obilježile su 20 godina održavanja. Godine 2018. završavaju se projekti uređenja *Interpretacijskog centra pomorske baštine otoka Krka*, obnova tradicijskog ribarskog broda, bragoca *Paolina* te uređenje i opremanje gradskog guca *Plav 1876*. Godine 2020. uslijedila je obnova gajete *Lastavica* iz projekta *Arca Adriatica*. Godine 2022. obilježena je 25. obljetnica održavanja manifestacije *Krčka jedra*. Godine 2024. postavlja se izložba *Krčka jedra* u Kotoru.

Ključne riječi: Plav, jedra, pasara, bragoc, barka, regata

1. Na tradicijama pomorske baštine

Jedrenje se kao zabava javlja po prvi put u Nizozemskoj u 17. stoljeću te se pretečama sportskih jedrilica smatraju nizozemski manji brodovi zvani *jaght* (kasnije engleski: *yacht*).

* Član vodstva Jedriličarskog kluba „Plav“

U Europi je najstariji jedriličarski klub *The Water Club of the Harbour of Cork* u Irskoj (danas mu je naziv *Royal Cork Yacht Club*), osnovan 1720. godine, da bi tijekom 18. i 19. stoljeća nicali brojni klubovi u Francuskoj, Engleskoj, Švedskoj, Nizozemskoj, Danskoj, Njemačkoj, Belgiji, ali i u prekomorskim zemljama - u SAD-u, Indiji, Kanadi itd.

Slika 1. Članovi JK Plav - 140 godina kluba

Jedriličarski klub *Plav* iz Krka osnovan je 29. svibnja 1876. godine i najstariji je jedriličarski klub na obje obale Jadrana. Tradicija je to vrijedna poštovanja. Dok mnogi, tada znatno veći i bogatiji gradovi, i ne pomišljaju na osnivanje jedriličarskog kluba, krčki se zanesenjaci, ljubitelji mora i jedrenja, odlučuju na takav iskorak.

Zastava Jedriličarskog kluba Plav

Nakon Prvoga svjetskog rata otok Krk ušao je u sastav novoosnovane Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Te su godine bile iznimno teške, jer su mnogi hranitelji obitelji poginuli na bojištima, polja nije imao tko obrađivati, stoka je dobrim dijelom uginula, što je stanovništvo dovelo na rub gladi. Rat je iscrpio ionako osiromašeni otok. Dapače, poslijeratna velika glad odnosila je živote mladih i starih. U takvim je uvjetima malo tko mogao i pomisliti na sportsko natjecanje, a najmanje na sportsko jedrenje, koje zahtijeva znatno veća materijalna ulaganja u odnosu na ostale sportove. U Krku nikada nisu živjeli vlasnici jedrenjaka za prijevoz tereta, već su Krčani oduvijek bili

orijentirani na ribarske brodove. Ukupno 24 takva broda, uglavnom bragoca veličine 15-ak bruto registarskih tona, a tek jedan od 25 bruto registarskih tona (*Nuova Regina Martirum*, sagrađen 1935. godine, vlasnika Giuseppea Depicologuanea) bila su 30-ih godina prošloga stoljeća registrirana u Krku. Brodove i barke imali su samo imućniji ljudi, ali nitko za razonodu, već su im služile za posao. Stoga se valja prisjetiti da je prva jedrilica koja je uplovila u krčku luku bila vlasništvo Josipa Antuna Kraljića, rođenoga Dubašljanina, ali do 1923. godine stanovnika Malog Lošinja. Bio je učitelj, i u poslijeratnom metežu stvaranja novih država na Lošinju, u Rijeci i u Krku, on se odlučio za Krk i svojom pasarom imena *Nada* uputio se iz Čikata rano ujutro i ploveći na jedra i veslaajući stigao u Krk oko 17 sati. Vidjevši tu brodicu, ubrzo je sličnu naručio liječnik dr. Otmar Brovet, a nakon njega liječnik dr. Vladimir Stanjek, odvjetnik dr. Petar Velčić, Mate Petito, magistar farmacije Ivan Žic, Vid Festini, prof. Josip Capponi, Dragoslav Perišić, Josip Morožin, Josip Bradčić, Antun Nikolić i drugi. Kako je raslo zanimanje za rekreativno i sportsko jedrenje, tako se broj jedrilica postupno povećavao te se u registar čamaca u Lučkoj kapetaniji u Krku upisuju: 1924. godine *Istra*; 1926. *Labud*, *Mara* i *Desa*; 1927. *Nada*; 1933. *Bodulka* itd. Na taj je način u Krku sredinom 30-ih godina postojalo 7-8 brodica, ali je danas teško točno utvrditi njihov broj, jer su često mijenjale vlasnike, čak tri puta tijekom jedne godine. Pokatkad su novi vlasnici mijenjali i ime broдика.

Prvo je natjecanje jedrilica u Krku održano 8. rujna 1925. u povodu 1000. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva. Prijavljeno je bilo osam brodica - šest iz Krka (*Istra*, *Živko*, *Negrit*, *Bosiljka*, *Marica* i *181*) i dvije iz Punta (*Primorac* i *Broj 9*). Polje natjecanja je bilo: Krk luka - But - plutača pred ulazom u Punat - Krk luka, ukupne dužine šest morskih milja. Start je bio lebdeći. Na startu se pojavilo šest jedrilica, jer dvije iz Punta nisu pristigle. Najveća, *Negrit*, bila je dužine pet metara, a najmanja, *Bosiljka*, 4,5 m. Prva je na cilj stigla *Istra*, za njom *Živko*, a treća *Negrit*. U opisu natjecanja Capponi je zabilježio: „...Natjecanje je uspjelo i oduševilo čitavo građanstvo koje se u velikom broju sakupilo na obali, pratilo natjecanje, dok je jedan „bragoc” na motor bio kreat znatiželjnih ljubitelja tog športa i pratio čitavo natjecanje. Klicanjem i pljeskanjem dala je publika priznanje natjecateljima za odlaska i dolaska, a gradska je glazba svirala koračnicu svakoj lađici kad je prispjela na cilj. To je bio jedan od najljepših dana u Krku pa se tom priredbom vrlo lijepo i dostojno proslavilo tisućgodišnjicu Hrvatskog Kraljevstva koju je proslavu upriličilo Sokolsko društvo Krk. Novac za nagrade skupilo je Društvo za promet stranaca u Krku među građanstvom, dok je glazbu dala Općina Krka. Sa znatiželjom očekuju oduševljeni ljubitelji ovog lijepog športa drugo natjecanje...”

U članku 2. Statuta JK *Plav* stoji: „Klub je udruga dragovoljno udruženih građana u oblasti športa, kulture i tehničke kulture udružen u Hrvatski jedriličarski savez. Osim u Hrvatski jedriličarski savez Klub se može udruživati i s drugim udrugama u udruge i saveze iz sporta, kulture i tehničke kulture. Klub okuplja djecu, mladež i građane radi neposredne popularizacije i širenja i unapređenja jedriličarstva, športa uopće, kulture i tehničke kulture te očuvanja i revitalizacije hrvatske tradicijske

brodogradnje, a u skladu sa Zakonom o športu te Zakonom o udrugama, s programom i aktima Hrvatskog jedriličarskog saveza i drugih udruga i saveza u koje se udružuje. Klub potiče aktivnosti svojih članova za bavljenje fizičkom i tehničkom kulturom i kulturom uopće u cilju razvijanja športske i kulturne ličnosti.”

Slika 2. Na tradicijama pomorske baštine

Tradicija krčkog jedrenja i ljubav prema tradicionalnim drvenim brodicama na jedra, održala je u Krku desetak i više takvih brodica tipa guc, pasara, gajeta, koje i danas za jačeg burina znaju podići jedra i bordižat u akvatoriju Krčkog zaljeva. U takvim uvjetima, tijekom posljednjih desetljeća proteklog stoljeća često se među vlasnicima krčkih drvenih barki na jedra govorilo kako treba organizirati regatu za takve barke.

Tako počinje tekst dijela knjige *140 godina Jedriličarskog kluba Plav u Krku (1876. - 2016.)*, s podnaslovom *Na tradicijama pomorske baštine (1998. - 2016.)*, čije autorstvo potpisuju Katarina Prebeg i Nedeljko Dunato, knjiga koju 2016. godine izdaje nakladnik Jedriličarski klub *Plav* iz Krka s izvršnim nakladnikom *Glosa d.o.o.* iz Rijeke, a u prigodi obilježavanja 140. godišnjice osnutka kluba.

Sve je ostajalo na pričama, dok dva mladića iznikla iz JK *Plav*, Anton Skomeršić i Marko Skomeršić, nisu konkretizirali ideju. Njih dvojica i Zvonimir Štimac u siječnju

1998. godine došli su na sjednicu Upravnog odbora Kluba s prijedlogom da se tog ljeta organizira regata tradicijskih drvenih barki s jedrima. Svima je odmah bilo jasno da se radi o izvanrednoj ideji te je Upravni odbor usvojio njihovu zamisao i odmah započeo dogovarati o pravilima regate, datumu održavanja, nazivu i logotipu regate. Ubrzo je dogovoreno da će regata nositi naziv *Krčka jedra* i održavat će se u kolovozu, prve nedjelje nakon Krčkog sajma - Lovrečeve. Logotip će činiti stilizirani oris barke s jedrom, a Zvonimir Štimac preuzeo je obvezu izrade rješenja. Regata će startati iz krčke luke sa startnom linijom između dva svjetionika, a start regate će, kao i u stara predratna vremena, označiti zadnji zvon podnevnog zvona sa zvonika katedrale. Istodobno je odlučeno da se, zbog što većeg broja sudionika, regata organizira i za kategoriju *krstaša*.

Osvanuo je i dan prve regate, 16. kolovoza 1998. godine. Nebo je bilo sunčano, na moru bonaca. S juga se počeo osjećati lagani dašak vjetrova. Barke su se polako okupljale i nije se gubilo nadu. Približavalo se podne i dizana su prva jedra. U pripremama za regatu prvi je isplovio Ivan Mrakovčić svojom osammetarskom plavom gajetom *Lastavica* KK 39, koja ima bijelo oglavno jedro i flok. S njime su na barci bili Katarina Skomeršić na timunu i Ivan Španjić na floku. S glavnog mula otisnuo se i dignuo jedra Stanko Babić svojom gajetom dužine 7,5 m sa sošnim jedrom i flokom te s križem na jarbolu; jedra i barka su u crvenoj bordo boji. S njime su na barci bili sin Luka, Saša Radivoj i Marin Depikolzovane. Iza Ribarskog mula isplovila je mala pasara KK 53, četiri metra dužine s bijelim oglavnim jedrom: to su bili Marijan Ciković s Mirom Crnčićem na timunu i Veljko Mrvoš.

Damir Salopek sa svojom Sagenom *Sirius* KK 304 krenuo je u zavjetrinu lukobrana i dignuo bermudsko jedro i flok. S njime su na barci bili Željko Dijanić na floku i Marijan Dijanić. Sageno nije drvena barka, ali je zbog njezinih performansi ipak razvrstana u oldtimere. Iz smjera brodogradilišta krenuo je Nedeljko Dunato sa šestmetarskom zelenom pasarom *Miklošica* KK 566, koja ima bijelo oglavno jedro i mali crveni flok. Na barci su bili njegova kći Nadia i prijatelj Zdenko Petrak na floku. Tu je bila i lijepa, crna, osam metara duga njemačka barka HP 10, vlasnika kojega svi znaju kao Hemingway. Uočljiva je, jer ima visoki jarbol s isto tako visokim sošnim jedrom i flokom. U posadi je i Željko Skomeršić. Sedmi i posljednji isplovio je Branko Žic sa sedammetarskom bijelom gajetom KK 100, koja ima oglavno jedro i lijepi flok. S njime su bili supruga Lovorka i prijatelj Franko Marić.

Osim sedam tradicijskih barki, u regati je sudjelovalo i 12 *krstaša*. Jedan od njih je i brod *Galeb Mandrake*, karbonska jurilica kostrenskog *Galeba* koja na ovoj regati, svima je znano, ne može imati ozbiljnu konkurenciju. Tu su i začetnici ove regate Anton - Tonči Skomeršić i Marko Skomeršić s Tončijevom 7,5 metara dugačkom jedrilicom *Rivetto*, naziva *Edge* KK 590. Na glavnom mulu i lukobranu skupilo se mnoštvo promatrača. Slika je prekrasna i svi su s nestrpljenjem očekivali start regate. Žamor je prekinuo otkučaj zvona s katedrale: jedan, dva, tri... i na dvanaesti otkučaj, pri laganoj bavi s juga, krenulo se. Startnu je crtu prva prošla Cikovićeva pasara, zatim Salopekova Sageno, pa četiri veće drvene barke - Žicova gajeta, *Lastavica*

Ivana Mrakovčića, Dunatova *Miklošica*, i iza nje Babićeva gajeta. Publika je bodrila natjecatelje, koji su veselo uzvraćali mahanjem i povicima. Cilj je regate bio između Buke i Konoba, gdje su bila usidrena dva broda: *Košljun*, vlasnika Berislava Manestra i Antona Žica Klačića te *Mali pin* u vlasništvu poduzeća *Zlatni otok*. Ciković i Babić polako su izmicali ostalima i napredovali uz obalu prema Dražici; Mrakovčić i Dunato bordali su i okrenuli prema Plavniku, Sagena i Žic teško se izvlače iz Portapizane. Na kraju regate prvo je mjesto osvojila pasara KK 53 Marijana Cikovića, druga je bila gajeta KK 500 Stanka Babića, a treće je mjesto pripalo pasari KK 566 Nedeljka Dunata. Među krstašima, pobijedio je brod *Galeb Mandrake*, drugo je mjesto osvojila strana jedrilica s oznakom R 38, a Krčani Anton Skomeršić i Marko Skomeršić sa svojim *Rivettom* osvojili su treće mjesto. Na regatnim se brodovima *feštalo*. Uz veselje, prepričavali su se dojmovi i razne *štorije*. Ozračje je pokvarila nezgoda kada se jedan od sudionika regate, inače stari „morski vuk“ koji je više puta prejedrio Jadran, s *gindacom* (konop podizač jedra) podignuo na jarbol kako bi nešto popravio. Pao je na leđa s nekoliko metara visine i ozlijedio se. Regata je usprkos svemu uspješno završena i svima je bilo jasno da ovo neće biti jedina i posljednja.

2. Krčka jedra

Sljedećih godina nastavljaju se održavati zajedničke regate s dvije klase - tradicijskih barki i *krstaša*, uvijek na dan Vele Gospe točno u podne. Uvijek bi se tu skupilo desetak i više drvenih ljepotica, a dolazili su sudionici s cijelog otoka, naročito iz Krka i Punta te poneka barka iz Baške i Klimna, ali i iz Rijeke i Crikvenice. Manifestacije su se financirale dijelom iz budžeta lokalne samouprave, a većim dijelom sponzorstvom lokalnih gospodarstvenika. U prvom redu poduzeća *Zlatni otok*, kasnije *Valamar*, ali i lokalnih vinara, uljara, Brodogradilišta Krk, Marine Punat, Centra za kulturu Grada Krka i Županijske lučke uprave Krk i dr.

Uz 1998., početnu godinu *Krčkih jedara*, kao godine koje su posebno obilježile revitalizaciju maritimne baštine na Krku treba izdvojiti:

2009. godinu - kada su uspostavljeni kontakti s liburnijskim udrugama tradicijskih barki;

2011. godinu - kada je Krk krenuo u obnovu tradicijskih drvenih barki kako bi ih uredio, opremio i izložio kao primjer krčke pomorske i brodograđevne baštine te kako bi se njima nastupalo na smotrama i regatama tradicijskih drvenih barki. Iste su se godine regati prvi put organizirano pridružile barke s Kvarnera i iz Istre.

Slika 3. Krčka jedra

3. Tradicijska jedra Kvarnera i Istre

Počevši od 2009. godine započelo se u Krku, ali i u širem kvarnerskom okružju, razgovarati o potrebi zaštite i revitalizacije pomorske, brodograđevne i ribarske baštine ovoga kraja. Opće je mišljenje bilo da se samo zajedničkim djelovanjem i omasovljavanjem, odnosno vraćanjem u uporabu što većega broja drvenih brodica, mogu postići zadani ciljevi. Dvije godine potom, 2011., u Mošćeničkoj Dragi je održan prvi sastanak organizatora smotri i regata tradicijskih barki na jedra na području sjevernog Jadrana iz Lovrana, Rijeke, Rovinja, Mošćeničke Drage i Krka. Ta je suradnja rezultirala osnutkom *Koordinacije udruga za zaštitu i revitalizaciju pomorske, brodograđevne i ribarske baštine Kvarnera i Istre* u Mošćeničkoj Dragi 23. kolovoza 2014. godine. U *Koordinaciju* je uključeno šest udruga iz Mošćeničke Drage, Lovrana, Krka, Nerezina, Rovinja i Fažane. Za predsjednika *Koordinacije udruga* izabran je glavni motivator i inicijator Robert Mohović, za potpredsjednika za područje Kvarnera Nedeljko Dunato, a za područje Istre izabran je Alvis Benussi.

4. Krčka pasara „Bodulka“

Kada je riječ o krčkim tradicijskim barkama, onda prije svega imamo na umu pasaru, koja pripada skupini vrlo raširenih tradicijskih barki. Pasara je najčešće manja barka, dužine od četiri do šest metara, a obilježava je krmeno zrcalo, što znači da ima „odsječenu” krmu, za razliku od guca ili gajete koji imaju oštru, odnosno zaobljenu krmu. Male pasare najčešće nemaju palube. Zbog tih njezinih značajki, osobito zbog široke krme, ona je stabilnija i praktičnija za razne namjene za koje su je tijekom proteklih stoljeća rabili: ribarenje, prijevoz tereta i ljudi, kao pomoćnu barku za jedrenjake, pjeskare i ribarske brodove i sl. Uz kvarnerski guc, najrasprostranjenija je i najčešća barka na Kvarneru i na sjevernojadranskim otocima.

Na Krku su pasare proizvodili mnogi brodograditelji u Baški, Klimnu, Malinskoj, Puntu i Krku, ali i u ostalim naseljima. Što se oblikovanja tiče, znano je da koliko ima brodograditelja, tolika postoje i rješenja za ove lijepe i praktične barke. Kod većine dolazi do izražaja umjetnost majstorskog oblikovanja podvodnog dijela trupa, posebno krme. Neke od tih barki imaju prednji dio barke pokriven palubom (*kuvertom*, *škafom*), koja je najčešće služila za odlaganje i spremanje ribarskih mreža i ostalih alata, a u novije vrijeme, kod barki za razonodu, za odmaranje na suncu. Kao i sve brodice, i pasare su mogle biti opremane različitim vrstama jedara: oglavnim, strmim, sošnim i latinskim, iako je na Kvarneru najčešće oglavno. Često su priređivane regate, a tada su tradicionalna jedra ustupala mjesto suvremenim jedrima, koja su se pokazala boljima.

Početkom 2011. godine Grad Krk prihvatio je poticaj autora ovoga teksta da Grad kupi neku manju drvenu barku, pasaru te da je uredi i opremi za natjecanje i istodobno je izloži u krčkoj luci kao primjer dijela krčke pomorske baštine. Takva je barka pronađena te je 23. svibnja 2011. godine od Nenada Milčetića iz Malinske kupljena pasara MK 10, dužine 4,20 m i širine 1,60 m. U Svjedodžbi o baždarenju navodi se da je pasara sa *škafom* izrađena 1970. godine u brodogradilištu Jurja Lolića u Malinskoj s registracijskom oznakom MK 10 i pod imenom *Pufica*, a u Rješenju o upisu u očevidnik navodi se da je prva vlasnica bila dr. Dubravka Hercigonja iz Bogovića. Lolić je poznata brodograditeljska loza koja korijene vuče iz Baške, a i danas u istom *škeru* Lolićevi potomci - Kraljići, grade i popravljaju drvene barke. Za pokretnu silu ta je pasara na raspolaganju imala samo vesla, *timun* te predviđeno mjesto za postavljanje jarbola i jedra. Građena je od hrastovog i smrekovog drva, dok je preljepi *proveni škaf* napravljen u kombinaciji s mahagonijem.

Slika 4. Pasara „Bodulka”

Barka je popravljena u istom *škeru*, sada u vlasništvu graditeljeva unuka Franka Kraljića. Opremljena je jarbolom, o glavnim jedrom i flokom te je uz prigodnu svečanost, popraćenu gradskom glazbom i u prisutnosti velikog broja Krčana, 4. lipnja 2011. godine „bačena” u more s Ribarskog mula u Krku u povodu proslave Dana Grada Krka i sv. Kvirina. Krštena je imenom *Bodulka*, a na porincu je kuma barci bila poznata krčka sportska ribarica Meri Šimunić.

Kupnju i popravak barke financirao je Grad Krk; jarbol, *pinule* i *bašton* Turistička zajednica Grada Krka, a jedra gradska vijećnica Svjetlana Volarić, koja je za ovu namjenu darovala godišnju vijećničku naknadu. *Bodulka* je u ovih pet godina zaista prošla „svega i svačega” - od raznih smotri i regata diljem Kvarnera i Istre, nastupa na jezeru Bajer, do veslačke manifestacije i regate u Veneciji, *Festivala mora i mornara* u Brestu te prezentacije na Zagrebačkom velesajmu.

Na svom prvom nastupu, *Bodulka* je s posadom Dankom Milohnićem i Nedeljkom Dunatom, u klasi pasara na regati u Mošćeničkoj Dragi 2011. godine, gdje su mnoge barke zbog jakog maestra la spustile jedra, osvojila prvo mjesto.

I u godinama koje su slijedile *Bodulka* je, s najčešćom posadom Nadia, Vanda i Nedeljko Dunato, ali i s posadama koje su vodili Danko Milohnić, Marko Skomeršić ili Aleksandar Pejnović, osvajala prva mjesta u klasi.

5. Guc „Bodul“

S obzirom na jako pozitivan odjek u javnosti postignut kupnjom i uređenjem pasare *Bodulka*, tri mjeseca nakon što je porinuta, ujesen 2011. godine, odlučeno je nabaviti barku tipa guc. U luci Glavotok pronađen je stogodišnji guc u prilično lošem

stanju. Prevezen je u *šker* Franka Kraljića, gdje je utvrđeno da su *madiri* (daščana oplata) potrošeni, a *ašte*, *kolumba* i *korbe* (statve, kobilica i rebra) u vrlo lošem stanju te da se barku ne isplati popravljati. Stoga je dogovorena izrada replike istoga guca, koju su zajednički financirali Grad Krk i Turistička zajednica Grada Krka. Guc je sagrađen iste zime te je porinut na Dan Grada Krka, 4. lipnja 2012. godine. Barka je kao i izvorna, dužine 4,20 m preko svega, široka 1,30 m i gaza 0,30 m. Prvo natjecanje na kojemu se nastupilo gucem bila je regata *Nino Gasparinic* u Lovranu u lipnju 2012. godine; posadu su činili Danko Milohnić i Nedeljko Dunato. Guc je svojim lijepim bojama, koje je dizajnirao arhitekt Nenad Kocijan, privukao pozornost mnogih posjetitelja regate, a po običaju bilo je i komentara kako boje nisu tradicijske.

Slika 5. Guc „Bodul”

6. Značaj 2012. godine za Krčka jedra

To je godina u kojoj se razdvaja regate tradicijskih barki od regata *krstaša*, u kojoj se od Lučke uprave dobivaju posebni, beneficirani uvjeti držanja barki na komunalnom vezu i dogovara se da se zapadna obala Ribarskog mula namijeni za privez tradicijskih drvenih barki te godina u kojoj se Krk predstavlja na *Festivalu mora i mornara* u Brestu.

S obzirom na to da na krčku regatu već od 2011. godine organizirano dolaze i barke s Liburnije, iz Istre i s otoka Lošinja i Raba, broj barki sudionica na regati ubrzano raste. Jedri se uobičajeno, sa startom iz Krčke luke u 12 sati, a barke su kategorizirane u šest klasa: 1. pasara-kajić, 2. kvarnerski guc, 3. pasara preko 5,25 m, 4. guc preko 5,25 m, 5. batana, 6. gajeta, leut i dr. tradicijske barke preko 7 m. Slijedom povećanog broja barki, zaključeno je da je, zbog sigurnosti starta regate,

neophodno organizirati odvojene regate - posebno za tradicijske barke i posebno za *krstaše*. Tako se regata tradicijskih barki nastavila održavati na Velu Gospu, a regata *krstaša* odgođena je za tjedan dana. Te 2012. godine na regati je sudjelovalo 25 barki, a publika i nadalje, kao i svih prethodnih godina, pokazuje veliki interes za promatranje posebno starta regate, koji na *glavni mul* i *Porporelu* dovodi veliki broj promatrača i navijača. Upravo je ta činjenica, uz nastojanje očuvanja i obnove pomorske baštine, razlog da se svih ovih godina u financijsku podršku realizaciji ovoga projekta uz Grad Krk uključuje i Turistička zajednica Grada Krka, koja u tome pronalazi još jedan oblik promocije Krka kao turističke destinacije.

Te godine Upravno vijeće Županijske lučke uprave Krk, na inicijativu autora ovoga teksta, donosi odluku kojom tradicijske drvene barke dobivaju poseban tretman i prednost u korištenju komunalnih vezova.

7. Festival mora i mornara u Brestu

Tradicijska jedra Kvarnera i Istre, tada još kao neformalna udruga, 2012. godine organizirala su i realizirala sudjelovanje 5 hrvatskih tradicijskih barki s područja Kvarnera i Istre na *Festivalu mora i mornara* u Francuskom Brestu. Projekt je nazvan Hrvatska - Kvarner i Istra na Atlantiku, a proveden je u suradnji s Primorsko-goranskom županijom, TZ-om Kvarnera, tvrtkom ACI, gradovima Krk, Rab i Rovinj, općinama Lovran i Mošćenička Draga te turističkim zajednicama i udrugama iz tih mjesta. Projekt je, osim navedenih, sufinanciralo i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Osim predstavljanja tradicijskih barki, u Brestu je kroz promidžbene materijale i razne aktivnosti predstavljena i bogata maritimna baština Kvarnera i Istre, ali i naše turističke destinacije.

Još jedna zanimljivost koju je obilježila gostovanje *Bodulke* u Brestu, dogodila se sasvim slučajno u drugom dijelu boravka na festivalu, kada je helikopter francuske mornarice prilikom demonstriranja spašavanja utopljenika u niskom letu prevrnuo i potopio *Bodulku*, pa je ta vijest kao senzacija dospjela u mnoge francuske i hrvatske medije. Da bi priča bila još zanimljivija, sljedećeg jutra *Bodulke* nije bilo na vezu jer ju je, valjda kao najljepšu, neki francuski zaljubljenik u jedrenje „otudio” i odjedrio njome u nekoliko milja udaljenu susjednu uvalu te je ostavio nasukanu na plaži uredno složenih jedara i spremljenog kormila. *Bodulka* je neoštećena pronađena i vraćena u luku.

Zbog pažnje koju je *Bodulka* dobila u javnosti Tonči Žužić, krčki autor nekoliko slikovnica i organizator mnogih manifestacija, i ilustrator Ivan Blažetić, tiskali su 2013. godine slikovnicu *Ćuk Krki i Bodulka*, u kojoj na simpatičan način pripovijedaju o Krku i *Bodulki*.

8. Noćni ples barki

Inspirirani prekrasnim efektima noćnog jedrenja u Brestu, Krčani su 2015. godine napravili još jedan ozbiljan atraktivan iskorak u promociji manifestacije *Krčka jedra*. Učinili su to tako što je organizirano večernje jedrenje pod svjetlima reflektora promjenjivih boja te uz upečatljive zvukove klasične glazbe, koja je pratila tiho klizanje barki na jedra krčkom lukom. Ovo događanje nazvano je *Noćni ples barki* i nastavilo se svih narednih godina, pa uz razne radionice, predavanja, vatromet i druge svjetlosne efekte, izložbe, pa i kazališne predstave, *Krčka jedra* postaju pravi mali festival trodnevnog događanja posvećenog pomorskoj baštini. U nekoliko navrata *Noćni ples barki* izvodio se uz živu prigodnu glazbu i recitale morske tematike s drvenog jedrenjaka usidrenog na Ribarskom mulu. Uzduž obale uvijek se skupilo više tisuća gledatelja privučenih snažnim i lijepim glazbenim tonovima i prekrasnom slikom razapetih jedara.

Iste se godine započinje i s radionicama brodograđevnih vještina, u kojima naši brodograditelji Josip Mršić i Franko Kraljić demonstriraju izradu drvenih vesala, jarbola i *pinula*, *kalafatavanja* drvene barke i sl. *Timunjeri* Stevo Pejnović i Miljenko Milohnić promotivno voze djecu i druge posjetitelje i ukazuju im na užitak jedrenja u drvenoj barci, a Nedeljko Dunato pokazuje im kako se vesla stojeći do nekog kraćeg cilja, kako sjedeći ako se želi odveslati do susjednog otoka Plavnika, kako se tiho vozi ne vadeći vesla iz mora, što se koristilo u noćnom lovu *na malu sviću* ili *vođenju sitne plave ribe pod svićom u škar*, a kako na *šija-vogu*. U *Interpretacijskom centru pomorske baštine otoka Krka* svake su se godine djeca i drugi posjetitelji imali prigodu, uz vodstvo Željka Skomeršića, upoznati sa zanimljivim sadržajem centra i s načinom izrade modela tradicijskih barki i brodova.

9. Venecija - Regata storica i Coppa del Presidente

U Veneciji se svake godine održava veslačka *Regata storica*, za koju govore da datira od 13. stoljeća, a s tradicijom je nastavljeno i 2015. godine, kada je regata organizirana 6. rujna. Bila je to velika veslačka povorka raznih tipova venecijanskih brodova i barki ravnog dna. Bogato ukrašene barke veslaju od Trga sv. Marka u Canal Grande, pa ispod mosta Rialto prema Piazzale Roma. Na putu za Piazzale Roma povorka se zaustavlja i vraća prema središnjem dijelu kanala, gdje se barke privezuju uz obale kanala između Rialta i Academie, nakon čega započinju regate dvojaca, četveraca, osmeraca, do 18 veslača u jednoj barci. Ulice, balkoni, prozori i poneki krovovi puni su ljudi koji zdušno bodre sudionike veslačke povorke i kasnije natjecatelje u regati. Sve je prepuno boja, zastava, balona, brodova...

Kao predstavnici *Koordinacije udruga za očuvanje i revitalizaciju pomorske, brodograđevne i ribarske baštine Kvarnera i Istre*, u veslačkoj su povorci sudjelovale dvije barke: krčka pasara *Bodulka* s Milivojem Lončarićem i Nedeljkom Dunatom na veslima, i guc obitelji Mohović iz Mošćeničke Drage. Još petero članova naše Udruge

veslalo je na jednoj venecijanskoj balotini. Dobar domaćin Udruzi bila je Udruga *Vela al terzo*, koja je naše barke i opremu smjestila u svoju malu lučicu i radionicu pokraj Arsenala, a posade na otok San Servolo.

Još je jedna regata u Veneciji tradicionalna. To je Kup predsjednika Republike - *Coppa del Presidente*, koja je održana sljedeće nedjelje, 13. rujna, i na kojoj je sudjelovalo 80 barki na jedra, među kojima najveći broj *sanpierota*, duljine oko šest metara, slične našoj batani, zatim *topo (batiel)*, *bragagna*, *bragozzo*, *bragozzeto*, ali i ostale barke tipa guc i pasara. Osim krčke *Bodulke* i guca obitelji Mohović, na regati je sudjelovao lovranski guc Ivice Grbca i rovinjska batana u vlasništvu udruge Ekomuzeja *Kuće o batani*. Posadu *Bodulke* činili su Danko Milohnić i Ksenija Pavlović. Odlično su jedrili i među prvima u klasi prošli ciljem, međutim došlo je do zbrke u razvrstavanju barki u klase, pa su naši natjecatelji ostali bez medalje.

10. Nekoliko važnih obljetnica

Godine 2016. proslavili smo 160 godina od osnutka Kluba. Velika obljetnica osnutka prigodno je obilježena svečanom sjednicom svih bivših i tadašnjih članova te promocijom knjige *140 godina JK Plav*. Uz mnoge uzvanike, sjednici je prisustvovao i predsjednik Hrvatskog jedriličarskog saveza Marin Milardović koji je, uručujući predsjedniku Kluba Danku Milohniću prigodnu plaketu, prisutne podsjetio da u statutu tog nacionalnog saveza stoji zapisano kako se hrvatsko jedriličarstvo oslanja na temelje postavljene pred 140 godina upravo u gradu Krku.

Godine 2017. obilježili smo 20 godina manifestacije *Krčka jedra*. U Krku je postavljena izložba fotografija obnove barki i nastupa na raznim smotrama i regatama, a na festivalu *Dani u vali* u Starom Gradu na Hvaru, u posebnim paviljonima prezentirana su *Krčka jedra* i druge tri jadranske manifestacije koje promoviraju zaštitu i obnovu pomorske baštine, a koje su obilježile 20 godina održavanja.

U 2018. godini se, uz sufinanciranje iz projekta Interreg Slovenija/Hrvatska *Mala barka 2*, završavaju gradski projekti uređenja *Interpretacijskog centra pomorske baštine otoka Krka*, obnove tradicijskog ribarskog broda, bragoca *Paolina* te uređenje i opremanje gradskog šestmetarskog guca *Plav 1876* čije financiranje, kroz brodograđevnu akademiju u okviru *Male barke 2*, organizira *Koordinacija*.

11. Interpretacijski centar pomorske baštine otoka Krka

U gradu već čitav niz godina djeluje poznati brodomodelar i sakupljač pomorske baštine Željko Skomeršić, koji u skromnom gradskom prostoru od 30 m² drži radionicu brodskih modela i izložbu modela i brojnih brodskih instrumenata, alata, pomorskih karti, knjiga, dokumenata i sl. Vođeni saznanjem da Skomeršić raspolaže s puno više artefakata, više nego što stane u postojeći prostor, a koje bi bilo poželjno izložiti na uvid javnosti, zauzeli smo se kod gradonačelnika da se pokuša urediti novi, puno veći prostor na povoljnoj lokaciji. Grad je nakon nekog vremena prihvatio inicijativu,

započeo sanaciju i u konačnici uredio prostor prema unaprijed izrađenom tehničkom projektu. Sa Skomeršićem je zaključen ugovor o načinu korištenja prostora, a Grad je sa Županijom, kroz projekt *Mala barka 2*, prema dizajnerskom projektu Sanjina Kunića realizirao uređenje interpretacijskog centra, o čemu Željko Skomeršić piše:

„*Interpretacijski centar pomorske baštine otoka Krka* otvoren je u 6. mjesecu 2018. godine. Financiranje adaptacije prostora i opremanje Centra financirano je iz fondova Europske unije kroz projekt „Mala barka“ u iznosu od 110.000,00 EUR, te učešćem Grada Krka u iznosu od otprilike 50.000,00 EUR. Prostor je vlasništvo Grada Krka, dok je sav izloženi materijal moje vlasništvo koje je posudbenim ugovorom zaključenim s Gradom Krkom u Centru izloženo. Ugovor se obnavlja svakih pet godina.

Želim naglasiti da je otvaranje Centra dobar primjer javno-privatnog partnerstva. Radno vrijeme Centra je svakodnevno (7 dana u tjednu) od 9.00 do 12.00 sati, te od 19.00 do 22.00 sata, a prema potrebi i duže, te na upit i izvan radnog vremena. Broj posjeta je 2023. godine dosegao brojku od 6.000. Sve je više posjetitelja koji se svake godine vraćaju. Primjećujem da se svake godine povećava broj organiziranih posjeta, čak i izvan sezone, posebno u vrijeme vikenda. Ulaz u Centar je besplatan. Ukupna površina prostora je 100 m² od čega je izložbeni prostor oko 75 m², a ostatak je maketarska radionica u kojoj ja izrađujem makete brodova gdje posjetitelji mogu izravno vidjeti izradu maketa, te biblioteka s tematikom brodogradnje, pomorstva, ribarstva i navigacije. U mojoj radionici se također izrađuje i oprema za potrebe tradicionalnih barki sjevernog Jadrana i to: buceli, bigote, drvene radanče itd.

S obzirom da je centar temeljen na građi koju sam osobno skupljao kroz godine, te sam upućen u „tajne“ tih predmeta kao i makete koje sam izrađivao, time je doživljaj posjetitelja bolji jer ima prigode čuti iz prve ruke sve informacije što je rijetko praksa (iako je ima npr. novi centar u Milni na Braču gdje Vas dočeka povjesničarka umjetnosti koja je sama pripremala postav i poznaje priče i eksponate). Ujedno rijetkost je vidjeti maketara na djelu u radionici - to danas mislim da nema nijedan muzej u Hrvatskoj - neki svjetski pomorski muzeji imaju radionice u postavu gdje je povremeno moguće vidjeti maketare na djelu.

Centar je dizajnirao gosp. Sanjin Kunić. Panoi su postavljeni po zidovima na kojima su tekstovi o razvoju pomorstva na Krku, brodarstva, turizma i jedrenja prevedeni na 4 strana jezika, te kod posjetitelja pobuđuju veliku pažnju. Tekstove su napisali kustosi Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja - Rijeka. Moram reći da imam vrlo dobru suradnju s više hrvatskih muzeja kojima se za njihove potrebe posuđuje građa.

Gospodin Kunić je prostor podijelio u 5 cjelina i to:

- kako se konstruira barka na osnovu polumodela,
- brodogradilište i alat,
- ribarstvo,
- parobrodarstvo,
- jedrenjaštvo.

Slika 6. Interpretacijski centar pomorske baštine otoka Krka

Budući da sam ja kolekcionar, unutar Centra se nalazi i zbirka nautičkih karata od 1590. godine nadalje, zbirka brodskih satova, antikvarne knjige s pomorskom tematikom od 1723. godine nadalje, navigacijski instrumenti, te dokumenti pomoraca s otoka Krka.

Kod formiranja postava htjelo se izbjeći ratne mornarice, ali što je vrijeme odmicalo to se sve više nametala Austrougarska ratna mornarica, tako da je u Centru moguće vidjeti austrougarsku mornarsku uniformu, oslikanu mornarsku škrinju, odlikovanja, te jedinu zastavu Markgrofovije Istre kojoj su u drugoj polovini 19. stoljeća do 1916. godine pripadali otoci Krk, Cres i Lošinj. Često je korištena na brodovima vlasnika s navedenih otoka, o čemu postoji svjedočanstvo na slikama brodova tih vlasnika. U sklopu interpretacijskog centra pohranjena je i sačuvana donacija prof. Velimira Salamona, našeg najvećeg istraživača pomorske baštine, autora koji je iz zaborava izvukao, revitalizirao, te tehnički izradio nacрте gajete falkuše. Svoj cjeloživotni opus donirao je meni jer je smatrao da ću ja s dužnom pažnjom i poštovanjem sačuvati njegovo djelo. Taj dio zbirke sastoji se od stotinjak uokvirenih grafika tradicionalnih brodova i barki istočne strane Jadrana, nekoliko stotina DVD-a i CD-a na kojima je pohranjeno sve što je radio, više od 2.000 negativa i dijapozitiva, te biblioteka pomorske tematike. U sklopu ukupne knjižne građe Centra nalazi se 11 rječnika pomorske terminologije na nekoliko jezika. Tu se nalazi također zbirka starih nacрта brodova - originali s kraja 18. i 19. stoljeća, te više desetaka nacрта za brodomaketare. Zbog skučenosti prostora nisam u mogućnosti izložiti zbirku uniformi trgovačke mornarice koje su djelovale u Rijeci, te su iste pohranjene u mojoj kući.

Ja i dalje sakupljam, zbirka se obogaćuje i raste no nema puno mjesta za širenje postava pa tek najatraktivniji predmeti budu izloženi (npr. spomenuta austro-ugarska škrinja). Za kraj moram se osvrnuti na multimediju koju bih preporučio samo u slučaju kada ne postoje artefakti. Moja preporuka je u centre postaviti više artefakata, a manje

ekrana. Na kraju želim istaknuti da je sve što se nalazi u Centru na raspolaganju svim zainteresiranim koji se prema građi odnose s dužnom pažnjom jer smatram da je to poslanje takvih centara.“

12. Bragoc „Paolina“

Ribari iz Chioggie u Italiji su tijekom nekoliko stoljeća ribarili zapadnom obalom Istre i kvarnerskih otoka i pritom za kočarenje koristili brodove tipa *bragoc* - brod ravnog dna i malog gaza, pogodan za plovidbu u plitkim morima kao što je venecijanska laguna.

Tako su krčki ribari (ribari grada Krka) preuzeli takve brodove, pa bragoc postaje gotovo isključivi tip broda kojim su Krčani ribarili. Kočarilo se najčešće s dva broda koja su, jedreći usporedno, za sobom vukla koču. Znalo se kočariti i s jednim brodom, što se naročito razvilo pojavom motora kao pogonskog sredstva. U Krku su se bragoci zadržali u upotrebi do iza Drugog svjetskog rata, a posljednji je nestao iz krčke luke šezdesetih godina prošlog stoljeća.

Slika 7. Bragoc „Paolina“

Zbog toga se u Jedriličarskom klubu *Plav* i u Gradu Krku, s ciljem očuvanja i revitalizacije pomorske, brodograđevne i ribarske baštine, nakon što se već uredilo i izložilo dva najtipičnija krčka i kvarnerska plovila - pasaru i guca - opredijelilo za nabavu i rekonstrukciju bragoca. U Veneciji djeluje udruga *Arzana*, koja se kao i naša bavi očuvanjem pomorske baštine te smo posredstvom naših prijatelja iz Rovinja od ove udruge dobili na dar stari bragoc izgrađen u jednom od brodogradilišta u Chioggi četrdesetih ili pedesetih godina prošloga stoljeća. Brod imena *Paolina*, duljine 9,50 m, bio je u vrlo lošem stanju, ali je svojim izgledom i veličinom u potpunosti zadovoljio naša očekivanja, pa se pristupilo izradi odgovarajućih troškovnika za rekonstrukciju i osiguravanju financijskih sredstava za uređenje broda. Poslovi rekonstrukcije podijeljeni su u tri faze - cjeline.

Prvu cjelinu poslova predstavljao je popravak trupa broda. Taj vrlo zahtjevan brodograditeljski posao, u kojemu je zamijenjen velik dio konstrukcijskih elemenata i oplata broda, obavljen je u Pineziću kod iskusnog majstora Josipa Mršića i financiran je sredstvima Gradskog proračuna.

Drugu cjelinu poslova čini izrada potpuno nove palube i brodske nadgradnje. Ovaj posao financiran je jednim dijelom iz EU projekta za regionalnu suradnju Slovenije i Hrvatske Interreg - *Mala barka 2*, čiji je glavni nositelj Županija primorsko-goranska, i nešto većim dijelom iz sredstava gradskog proračuna Grada Krka, a radovi su izvedeni u poznatom otočnom brodogradilištu Franka Kraljića u Malinskoj.

Treću cjelinu poslova čini opremanje broda pogonskim motorom, jarbolima i jedrima te nizom druge opreme potrebne da bi brod zaplovio. Jedra je projektirao poznati jedriličar Anton Grego, a *Ulman sails* iz Kostrene realizirao je krojenje i šivanje. U brod je ugrađen brodski stroj marke Perkins, snage 75 KS te dva jarbola s oglavnim jedrima površine 15 i 45 m², a predstavljanje broda Krčanima upriličeno je u povodu i u čast Dana Grada Krka i zaštitnika Krčke biskupije sv. Kvirina, 3. lipnja 2018. godine. Prvo jedrenje realizirali su Aleksandar Pejnović, Nedeljko Dunato, Željko Skomeršić i Danko Milohnić, a čast uplovljavanja u krčku luku pripala je Nedeljku Dunatu, voditelju nabave i obnove broda, Željku Skomeršiću koji je pomagao u tehničkim rješenjima obnove, brodograditeljima Josipu Mršiću i Franku Kraljiću te Danku Milohniću.

13. Guc „Plav 1876“

Anton Grego, poznati hrvatski jedriličar i olimpijac, pronašao je u Kostreni guca u obnovi, prelijepih linija, koji je 1950. godine izgrađen u Klimnu. Međutim, pokušaj njegovog otkupa nije se uspjelo realizirati. Nekoliko godina kasnije, autoru ovoga teksta javio se Krčanin s boravištem u Kostreni, Zlatko Braut, s informacijom da je vlasnik guca spreman povoljno ga prodati. Inicijativom kod gradonačelnika Darija Vasilica, koji je uvijek imao razumijevanja za brigu o pomorskoj baštini i jedrenju općenito, realizirana je kupovina s namjerom da se barka pohrani i pričekava neki oblik vanjskog financiranja. To se ubrzo i ostvarilo kroz Akademiju brodogradnje *Male*

barke 2 godine 2018., čime je Grad Krk postao vlasnik, a JK *Plav* korisnik četvrtog tradicijskog plovila koje se izlaže u luci i nastupa na smotrama i regatama tradicijskih barki.

Slika 8. Guc „Plav 1876“

14. Još nekoliko važnih godina i postignuća

Sredstvima iz EU projekta *Arca Adriatica* 2020. godine se u brodogradilištu Franka Kraljića u Malinskoj obnovilo gajetu *Lastavica* KK 39. Preljepa, osam metara dugačka gajeta, sudionica je prve regate 1998. godine i mnogih drugih krčkih regata, ali i onih u Nerezinama i na liburnijskoj obali. Gajeta se na prvim regatama pojavljuje s vlasnikom Ivanom Mrakovčićem, a kasnije s njegovim sinom Markom, čija vesela posada obogaćuje svaku manifestaciju na kojoj sudjeluje.

Tijekom 2022. godine obilježavala se 25. godina manifestacije *Krčka jedra*. Uz već tradicionalni *Noćni ples barki* i regatu na kojoj su sudjelovale brojne posade s Kvarnera i iz Istre s trideset i jednom barkom te organizirane promotivne pokazne radionice brodograđevne i pomorske baštine, na obali je postavljena izložba fotografija sa svih 25 krčkih regata te uređenja četiriju gradskih tradicijskih barki.

Godine 2024. Centar za kulturu Grada Krka je u Pomorskom muzeju Crne Gore u Kotoru organizirao i postavio izložbu s regate tradicijskih barki *Krčka jedra*, pod motom: *Plovili smo: plovimo i ploviti se mora - Navigare necesse est.*

Slika 9. Krčka jedra u Kotoru

15. Zaključak

Kao što kaže stara latinska izreka, *Navigare necesse est*, vjerujem da isto vrijedi i za *Krčka jedra* kao manifestaciju, kao i da će se okupiti nova grupa mladih ljudi, koji će preuzeti brigu za očuvanje brodograđevne, pomorske i ribarske baštine našega kraja.

Literatura

Prebeg, Katarina i Dunato, Nedeljko: *140 godina jedriličarskoga kluba Plav u Krku (1876. - 2016.)*, Krk, Jedriličarski klub Plav, 2016.

Autori fotografija: Luka Tabako, Borut Brozović, Igor Gržetić, Vladimir Kalinić, Lovro Šolman, Nedeljko Dunato, Ivica Brusić, Nedeljko Dunato

Design logotipova: *Krčka jedra* - Zvonimir Štimac, *Krčka pasara* - Igor Gržetić, *Bragoc Paolina* - Igor Gržetić, *140 godina JK Plav* - Igor Gržetić

